

บทที่ 3

ศึกษาสภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน ในโครงการเมืองใหม่บางพลี

ความเป็นมาของโครงการ

โครงการเมืองใหม่บางพลี เกิดจากการที่กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่มีขนาดใหญ่ มีอัตราการเพิ่มจำนวนประชากรที่สูง โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของประชากรที่มาจากชนบทโดยการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงาน ทางภาครัฐได้เล็งเห็นถึงผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเจริญเติบโตของกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นไปโดยขาดการวางผังเมืองและการวางแผนที่ดีก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ อาทิเช่นปัญหาขาดแคลนสาธารณูปโภค, สาธารณูปการ, ปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมและโดยเฉพาะปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องมีการแก้ไข

เมื่อปี พ.ศ.2518 รัฐบาลในขณะนั้นได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาเมืองใหม่ขึ้นมาเพื่อรองรับความหนาแน่นของประชากรในกรุงเทพฯ จากการศึกษาพบว่าหากจะไม่ให้เกิดปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยในกรุงเทพฯ แล้วจำเป็นต้องมีการสร้างเมืองใหม่ขึ้นมาอย่างน้อย 1-2 เมือง จึงมีนโยบายให้มีการสร้างเมืองใหม่ขึ้นมาเพื่อรองรับปัญหาดังกล่าว (เอกสารสรุปสาระสำคัญโครงการเมืองใหม่บางพลี ,2535 : 1)

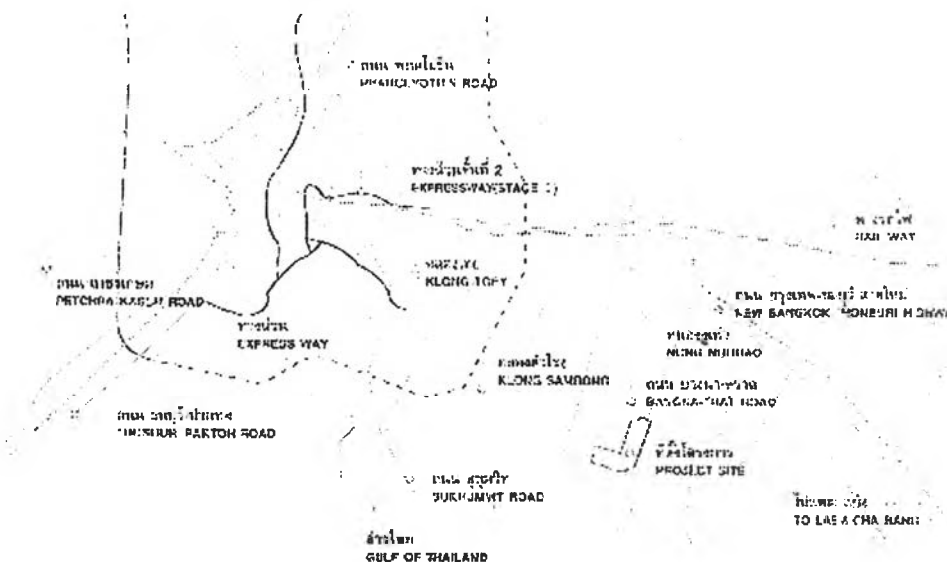
การเคหะแห่งชาติ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการด้านนี้โดยตรงได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล โดยกำหนดให้สร้างเมืองใหม่ขึ้นมาตามแนวถนนสายหลักที่จะเข้าสู่กรุงเทพฯ ได้แก่ ถนนพหลโยธิน, ถนนบางนา-ตราด, ถนนเพชรเกษม ได้แก่โครงการเมืองใหม่รังสิต ซึ่งผลการจัดสร้างไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากประสบปัญหาเรื่องการเวนคืนที่ดิน และอีกโครงการหนึ่งคือโครงการเมืองใหม่บางพลี จังหวัดสมุทรปราการเป็นโครงการเมืองใหม่ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด การเคหะแห่งชาติได้เริ่มดำเนินการจัดซื้อที่ดินตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 เริ่มพัฒนาโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 จนแล้วเสร็จวาระที่ 1 ในปี พ.ศ.2528

ที่ตั้งโครงการ

โครงการเมืองใหม่บางพลีตั้งอยู่ที่บริเวณถนนบางนา-ตราด หลักกิโลเมตรที่ 22-23 ต.บางเสาธง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมเนื่องจาก (เอกสารสรุปสาระสำคัญโครงการเมืองใหม่บางพลี การเคหะแห่งชาติ,2535 : 1-5)

1. ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญ เนื่องจากจังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานครและเป็นเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญจึงเป็นแหล่งงานสำคัญของผู้มีรายได้น้อย

2. มีการคมนาคมที่สะดวก เนื่องจากด้านโครงการหน้าเชื่อมกับถนนสายบางนา-ตราดและด้านหลังโครงการเชื่อมกับถนนสุขุมวิท ซึ่งเป็นถนนสายสำคัญในการเชื่อมโยงกับเขตอุตสาหกรรมภาคตะวันออกและท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง ส่วนถนนเทพารักษ์ซึ่งเป็นถนนสายสำคัญที่จะถูกปรับปรุงขยายเขตทางเพื่อให้เป็นถนนคู่ขนานกับถนนบางนา-ตราด เชื่อมชุมชนที่สำคัญของจังหวัดสมุทรปราการ

รูปที่ 12 แสดงตำแหน่งที่ตั้งโครงการเมืองใหม่บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
ที่มา เอกสารแนะนำโครงการเมืองใหม่บางพลี การเคหะแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การจัดตั้งโครงการเมืองใหม่บางพลี เกิดขึ้นเพื่อรองรับความแออัดของกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งที่สำคัญคือ

- เพื่อลดอัตราการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของกรุงเทพมหานคร
- เพื่อลดปัญหาการจราจรติดขัดในเมือง
- เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร
- เพื่อป้องกันการใช้ที่ดินผิดประเภทหรือการใช้ที่ดินอย่างขาดการวางแผนในพื้นที่เขตชานเมือง
- เพื่อสร้างแหล่งงานให้แก่ประชาชนที่จะอพยพเคลื่อนย้ายเข้ามาสู่กรุงเทพมหานคร
- เพื่อก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ที่เหมาะสมกับการขยายตัวของเมืองจึงเป็นการช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนเครือข่ายสาธารณูปโภค-สาธารณูปการในเขตชานเมือง

เมืองใหม่บางพลี มีแนวคิดในการจัดตั้งโดยมีเป้าหมายที่จะเป็นเมืองที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง (Self Contained Community) กล่าวคือ คาดการณ์ว่าครึ่งหนึ่งของประชากรในเมืองใหม่ จะประกอบอาชีพในแหล่งงานต่าง ๆ อันได้แก่ย่านอุตสาหกรรม, ย่านธุรกิจการค้า, สถานที่ราชการ ส่วนประชากรที่เหลือจะทำงานในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงโครงการ และเนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมจะเป็นแหล่งงานหลักจึงกำหนดให้กิจการอุตสาหกรรมในเมืองใหม่บางพลี เป็นอุตสาหกรรมประเภทรองรับแรงงานจำนวนมาก (Labour Absorption) และเป็นกิจการที่ปราศจากมลพิษ (Non Polluted)

ขนาดโครงการ

โครงการเมืองใหม่บางพลี มีขนาดพื้นที่โครงการทั้งหมด 4,469 ไร่ การเคหะแห่งชาติดำเนินการจัดซื้อ
มาในปีพ.ศ. 2519 ในราคา 131 ล้านบาท แบ่งการพัฒนาออกเป็น 2 วาระ

วาระที่ 1 ดำเนินการระหว่างปีพ.ศ. 2523-2531 บนเนื้อที่ 1,665 ไร่

วาระที่ 2 ดำเนินการตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531 เป็นต้นมา โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 วาระได้แก่

วาระที่ 2 ระยะที่ 1 บนเนื้อที่ 1,500 ไร่

วาระที่ 2 ระยะที่ 2 บนเนื้อที่ 1,304 ไร่

แนวคิดในการวางผังโครงการ

แนวคิดการวางผังในวาระที่ 1 และวาระที่ 2 ใช้แนวคิดการกระจายตัวของกิจกรรม (Decentralizing Activities) โดยการแบ่งกิจกรรมและจัดขนาดของกิจกรรมแต่ละประเภทให้สัมพันธ์กันดังนี้

- 1) บริเวณที่อยู่อาศัย มีการแบ่งขนาดของกิจกรรมออกเป็น 4 ขนาดได้แก่

หมู่บ้าน (Neighborhood) เป็นหน่วยของชุมชนที่เล็กที่สุดของเมืองประกอบด้วยที่อยู่อาศัย
400-1,000 หน่วยหรือคิดเป็นจำนวนประชากร 6,000-24,000 คน ที่บริเวณศูนย์กลางของหมู่บ้าน
จะประกอบด้วย ร้านค้าย่อย, โรงเรียนอนุบาลและสนามเด็กเล่น

ตำบล (Sub-District) ประกอบด้วยหมู่บ้านจำนวน 4 หมู่บ้าน มีประชากรประมาณ 6,000-
24,000 คน มีศูนย์ตำบลประกอบด้วย ศูนย์บริการสาธารณสุข, โรงเรียนระดับประถมศึกษา, สวน
สาธารณะ-สถานที่พักผ่อน

อำเภอ (District) ประกอบด้วยตำบลจำนวน 2 ตำบล มีประชากรจำนวน 24,000-36,000
คน ศูนย์อำเภอจะประกอบไปด้วย ย่านธุรกิจการค้าระดับอำเภอ, สถานศึกษาระดับมัธยม, ศูนย์
กีฬาและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ, ตลาดสดและหน่วยงานราชการย่อย

เมือง (Town) ประกอบด้วยอำเภอ จำนวน 2-4 อำเภอ มีประชากรประมาณ 100,000-
150,000 คน ศูนย์กลางเมืองประกอบด้วย ศูนย์ธุรกิจการค้าหลัก(C.B.D.), ศูนย์ราชการ, สถาน
ศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา, โรงพยาบาล, สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

- 2) ระบบถนน

ถนนในโครงการเมืองใหม่บางพลี มีขนาดต่าง ๆ ตามความเหมาะสมการใช้งานได้แก่

ทางเดินและทางจักรยาน (E) ความกว้าง 4.00 เมตร เป็นถนนในหมู่บ้านผู้มีรายได้น้อย

ถนนในหมู่บ้าน (D) ความกว้าง 7.05 เมตร เป็นถนนในหมู่บ้านสำหรับผู้มีรายได้น้อย เป็น
ถนนตัดขวางร่วมกับทางเดิน (E) เพื่อให้รถบริการเช่นรถขนขยะ, รถดับเพลิง เข้าไปในหมู่บ้านได้
ส่วนในหมู่บ้านของผู้มีรายได้ปานกลางจะใช้ถนนระบบ Loop

ถนนสายย่อย (C) ความกว้าง 14.00 เมตร เป็นถนนสายที่แยกจากถนนสายหลัก (B) เข้าสู่
หมู่บ้าน เป็นระบบถนน Loop

ถนนสายหลัก (B) ความกว้าง 18.00 เมตร เป็นถนนที่แยกจากถนนสายประธาน (A) เข้าสู่ตำบลที่อยู่อาศัย โดยตัดผ่านตำบลและกลับมาเชื่อมต่อกับถนนสายประธานจึงเป็นระบบ Loop เช่นเดียวกัน

ถนนสายประธาน (A) ความกว้าง 32.00 เมตร เป็นถนนที่เชื่อมต่อถนนสายบางนา-ตราด และถนนเทพารักษ์และถนนสุขุมวิท นอกจากนี้ยังเป็นถนนสายที่แบ่งแยกระหว่างส่วนที่อยู่อาศัยกับส่วนย่านนิคมอุตสาหกรรมออกจากกัน

ถนนในย่านนิคมอุตสาหกรรม จัดใหม่มีขนาดต่าง ๆ กันตามความเหมาะสมกับปริมาณการใช้สอยโดยใช้ถนนระบบ Loop ประกอบด้วยถนน 4 ขนาดได้แก่

- ถนนเข้าโรงงาน (W) ความกว้าง 9.00 เมตร
- ถนนสายย่อย (X) ความกว้าง 14.00 เมตร
- ถนนสายย่อย (Y) ความกว้าง 16.00 เมตร
- ถนนสายหลัก (Z) ความกว้าง 19.00 เมตร

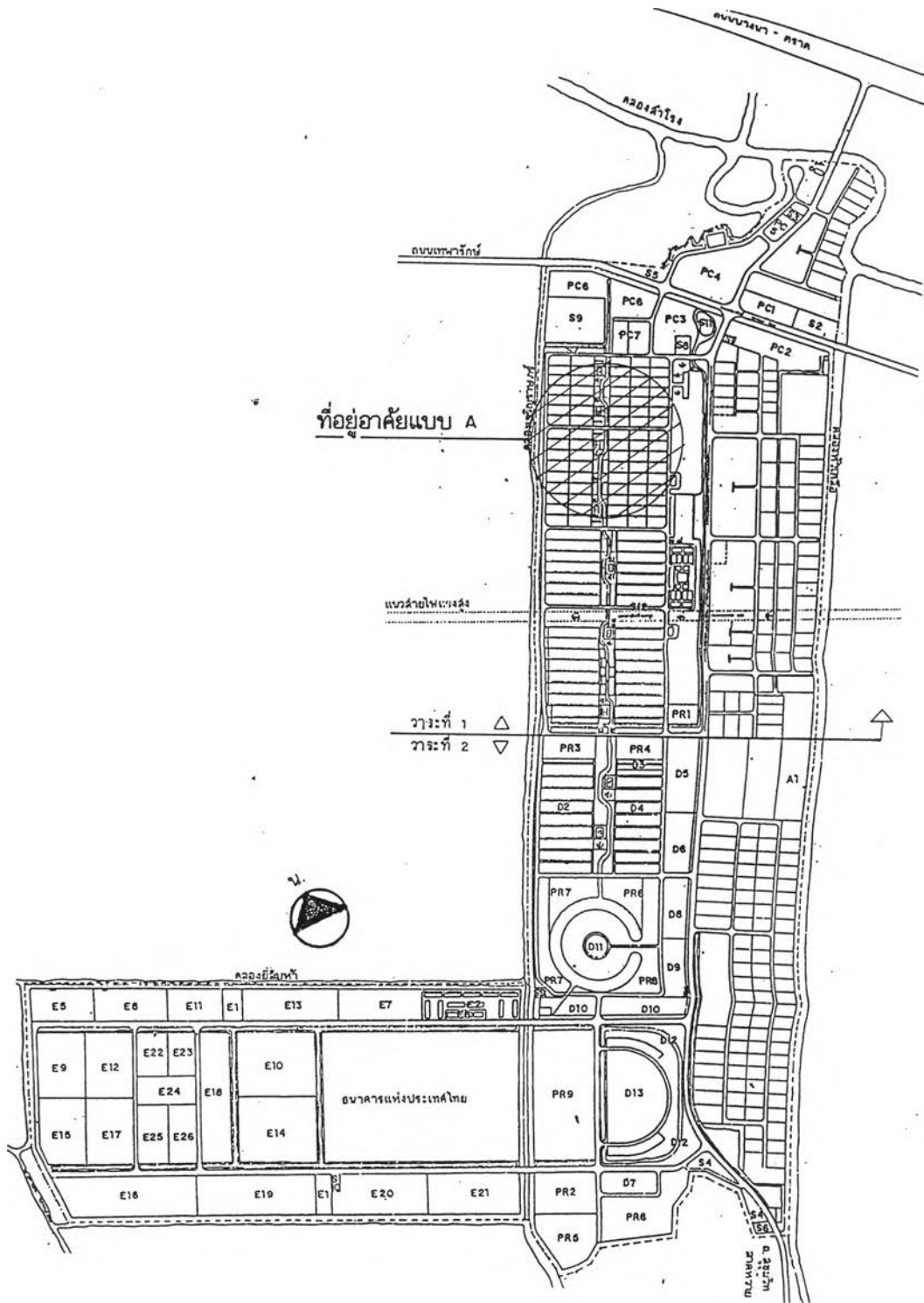
3) การใช้ที่ดินและองค์ประกอบของเมืองใหม่บางพลี

การวางผังโครงการเมืองใหม่บางพลี ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง นอกจากเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และในบางครั้งก็มีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการก่อสร้างในโครงการวาระที่ 1 มีการใช้พื้นที่โครงการประกอบด้วยส่วนสำคัญดังนี้

ประเภทการใช้ที่ดิน	วาระที่ 1		วาระที่ 2 ส่วนที่ 1		วาระที่ 2 ส่วนที่ 2		รวม	
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%
1.ที่อยู่อาศัย	391	23.50	412	27.50	623	47.80	1,426	31.90
2.ย่านอุตสาหกรรม	476	28.60	415	27.70	-	-	891	19.90
3.ย่านธุรกิจการค้า	206	12.40	38	2.50	18	1.40	262	5.90
4.ส่วนบริการชุมชน	105	6.30	90	6.00	68	5.20	263	5.90
5.สวนสาธารณะ,พื้นที่โล่ง	165	9.90	125	8.30	-	-	290	6.50
6.ถนน,ทางเท้า	217	13.00	137	9.10	119	9.10	473	10.60
7.ศูนย์ราชการ	-	-	94	6.30	-	-	94	2.10
8.อื่น ๆ	105	6.30	189	12.60	476	36.50	770	17.20
รวม	1,665	100.00	1,500	100.00	1,304	100.00	4,469	100.00

ตารางที่ 1 แสดงประเภทการใช้ที่ดินในโครงการเมืองใหม่บางพลี

ที่มา เอกสารสรุปสาระสำคัญของโครงการเมืองใหม่บางพลี กองผังเมืองและโครงการเมืองใหม่ การเคหะแห่งชาติ 2535

รูปที่ 13 แสดงผังการใช้ที่ดินโครงการเมืองใหม่บางพลี
ที่มา เอกสารสรุปสาระสำคัญโครงการเมืองใหม่บางพลี การเคหะแห่งชาติ 2535

- 4) การกำหนดที่ตั้งของการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ
ก่อนจะมาเป็นผังในปัจจุบัน ได้มีการวางผังทางเลือก (Alternative Plans) จำนวน 8 ผัง แต่ละผังมีการกำหนดตำแหน่งการใช้ที่ดินต่าง ๆ กัน จากนั้นมีการกำหนดหัวข้อพิจารณาข้อได้เปรียบเสียเปรียบของแต่ละผัง พบว่าผังรูปแบบในปัจจุบันมีความเหมาะสมที่สุดแต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีการปรับเปลี่ยนผังเพื่อให้เป็นไปตามความจำเป็นเพื่อความเหมาะสม

แนวคิดในการกำหนดจำนวนประชากรและจำนวนที่อยู่อาศัยประเภทต่าง ๆ ในเมืองใหม่บางพลี

การเคหะแห่งชาติ ได้วางกรอบความคิดเรื่องประชากรกลุ่มเป้าหมายไว้ดังนี้

1. กลุ่มประชากรเป้าหมาย ได้มุ่งไปยังกลุ่มผู้มีรายได้น้อยเป็นหลักโดยคำนึงถึงความสามารถในการจ่าย (affordability) ของแต่ละกลุ่มเป็นตัวกำหนดราคาที่อยู่อาศัยสำหรับกลุ่มนั้น ๆ
2. การอุดหนุนจากภาครัฐและการคืนทุน (subsidy and cost recovery) ภาครัฐจะให้การอุดหนุนเฉพาะค่าธรรมเนียมสาธารณูปโภคและสาธารณูปการพื้นฐานเท่านั้นและกำหนดให้โครงการต้องเป็นโครงการที่ไม่ขาดทุน
3. การอุดหนุนภายในโครงการ เพื่อให้ราคาขายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยอยู่ในระดับที่สามารถผ่อนชำระได้จึงวางแผนการเงินให้นำผลกำไรที่ได้จากการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม, ย่านพาณิชย์กรรม มาอุดหนุนค่าก่อสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

เมื่อโครงการวาระที่ 1 แล้วเสร็จ จะมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 25,000 ครัวเรือน โดยจำแนกตามระดับรายได้ครัวเรือนดังนี้

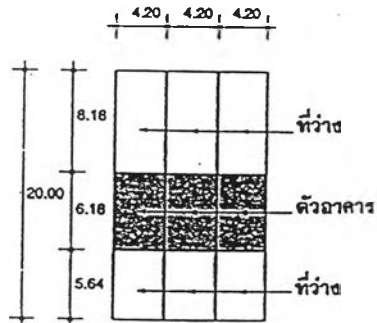
กลุ่มรายได้	รายได้ครัวเรือน (2535)	ร้อยละ	ก่อสร้างในวาระที่ 1	ก่อสร้างในวาระที่ 2	รวมครัวเรือน
ก	7,501 - 9,500 บาท	20	1,260 หน่วย (A)	3,740 หน่วย	5,000 หน่วย
ข	9,501 - 12,000 บาท	20	1,902 หน่วย (B)	3,098 หน่วย	5,000 หน่วย
ค	12,001 - 17,500 บาท	30	832 หน่วย (C)	6,668 หน่วย	7,500 หน่วย
ง	17,501 - 29,000 บาท	20	768 หน่วย (D)	4,232 หน่วย	5,000 หน่วย
จ	29,001 - 40,000 บาท	10	443 หน่วย (E)(SH)	2,057 หน่วย	2,500 หน่วย
รวมจำนวน		100	5,205 หน่วย	19,795 หน่วย	25,000 หน่วย

ตารางที่ 2 แสดงการคาดการณ์ประชากรในโครงการจำแนกตามระดับรายได้ครัวเรือน

ที่มา เอกสารสรุปสาระสำคัญโครงการเมืองใหม่บางพลี กองผังเมืองและโครงการเมืองใหม่ การเคหะแห่งชาติ 2535

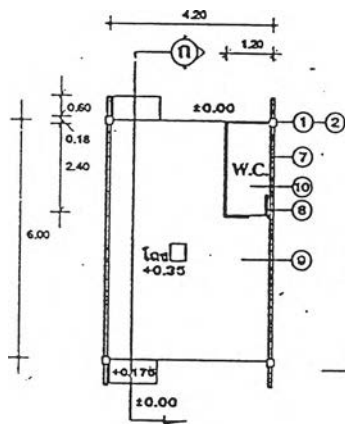
ลักษณะที่อยู่อาศัยในโครงการ

อาคารพักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่ก่อสร้างในวาระที่ 1 “ใช้แนวคิดที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน” (Core house) เพื่อให้อัตราการผ่อนชำระมีความเหมาะสมกับความสามารถในการจ่ายของประชากรกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วยแบบบ้าน 4 แบบเพื่อให้เลือกตามความเหมาะสมดังกล่าว คือ

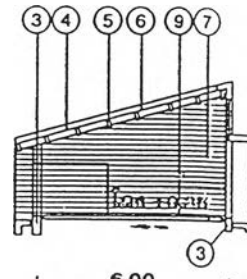

ด้านหน้า

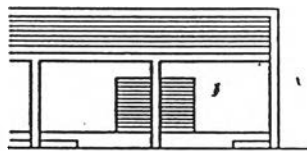
ผังบริเวณ 1:500

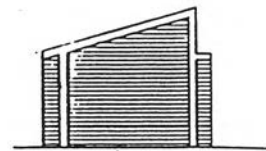
รูปด้านหน้า 1:200

รูปตัด (ก) (ก) 1:200

รูปด้านหลัง 1:200

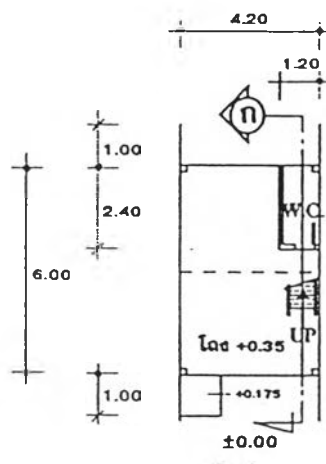

รูปด้านข้าง 1:200

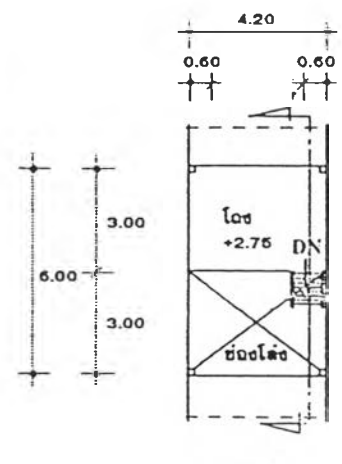
รูปที่ 14 แสดงรูปแบบที่อยู่อาศัย แบบ A

ที่มา เอกสารแนะนำโครงการเมืองใหม่บางพลี

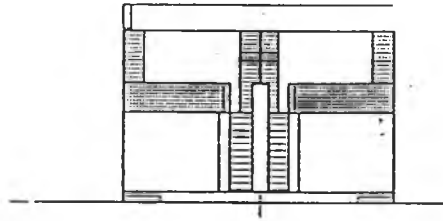
แบบ A เป็นเรือนแถวชั้นเดียว ประกอบด้วยพื้นที่เอนกประสงค์และห้องน้ำส้วม 1 ห้อง แต่ละห้องมีผนังกันเฉาะด้านข้างสองด้าน ส่วนด้านหน้าและด้านหลังผู้อยู่อาศัยต้องทำการต่อเติมเอง ขนาดพื้นที่ใช้สอย 25.20 ตารางเมตร ขนาดที่ดิน 21 ตารางวา (กว้าง 4.20 ลึก 20.00 เมตร) จำนวน 1,260 หน่วย

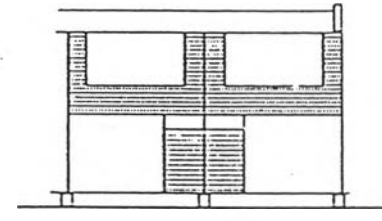
แปลนพื้นที่ชั้นล่าง
1 : 200

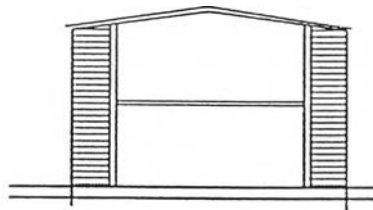
แปลนพื้นที่ชั้นบน
1 : 200

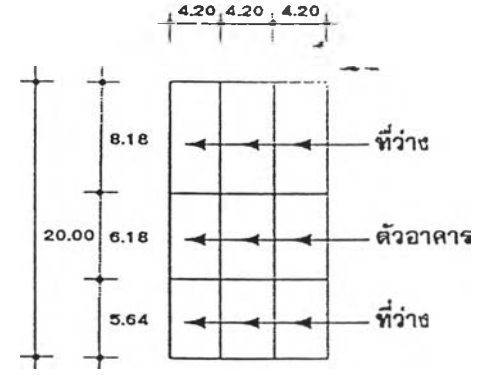
รูปด้านหน้า
1 : 200

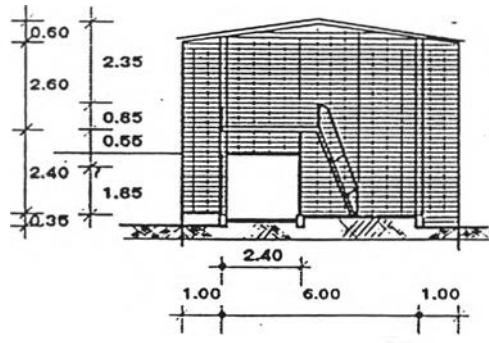
รูปด้านหลัง
1 : 200

รูปด้านข้าง
1 : 200

ผังบริเวณ
1 : 500

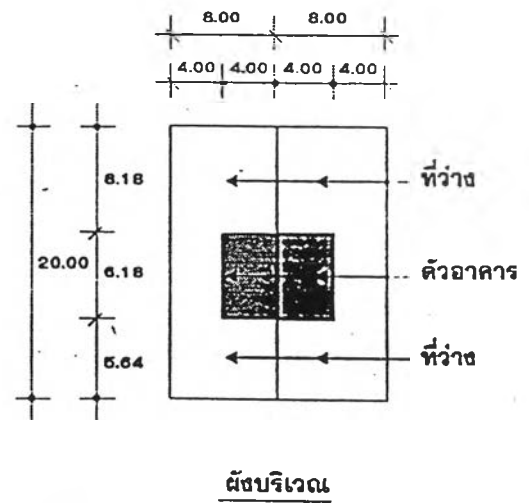
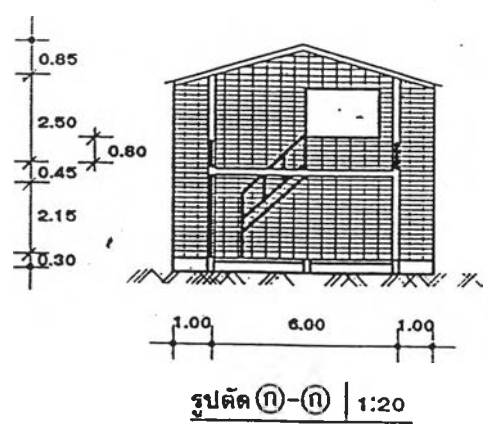
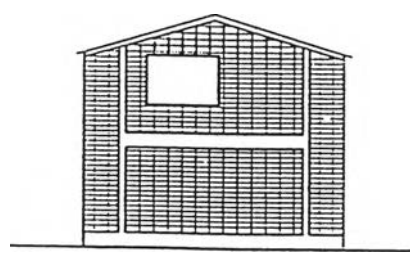
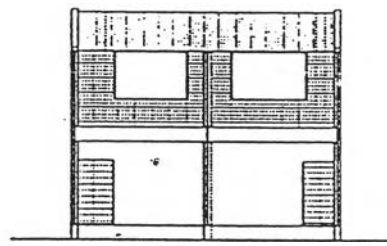
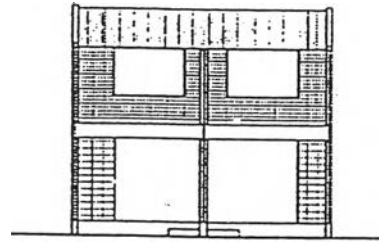
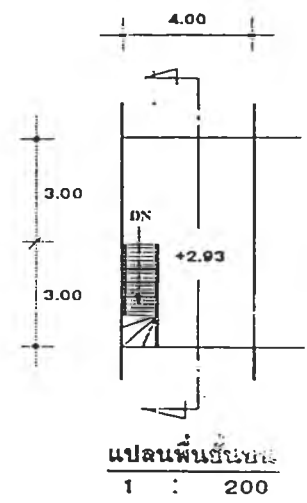
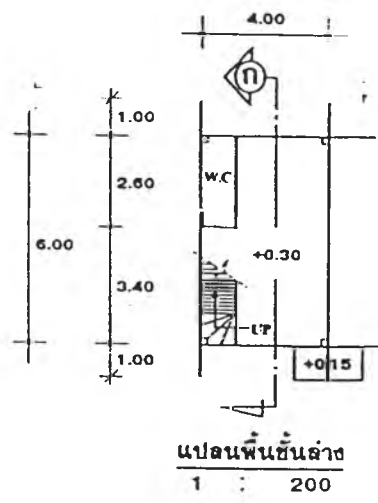
รูปตัด ก-ก | 1:200

รูปที่ 15 แสดงรูปแบบที่อยู่อาศัย แบบ B

ที่มา เอกสารแนะนำโครงการเมืองใหม่บางพลี

แบบ B เป็นเรือนแถวสองชั้น ประกอบด้วยพื้นที่เอนกประสงค์และห้องน้ำส้วม 1 ห้อง แต่ละหน่วยมีผนังด้านข้างสองด้าน ส่วนด้านหน้าและด้านหลังผู้อยู่อาศัยต้องทำการต่อเติมเอง ขนาดพื้นที่ใช้สอย 37.80 ตารางเมตร ขนาดที่ดิน 21 ตารางวา จำนวน 1,902 หน่วย

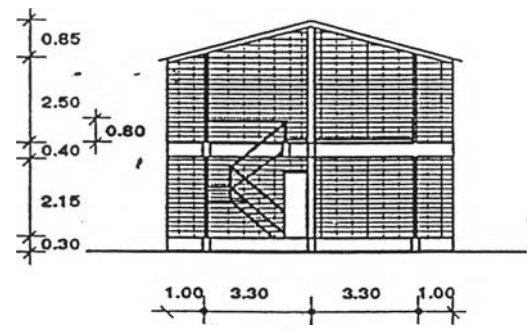
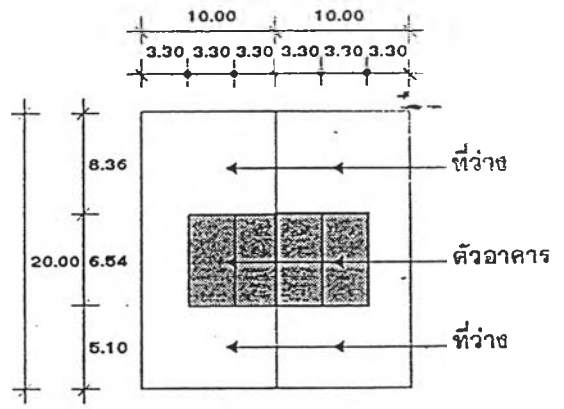
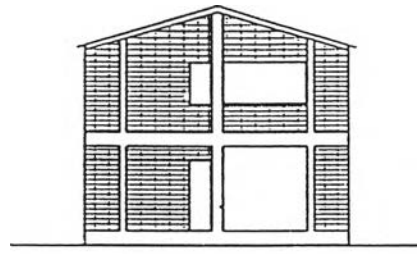
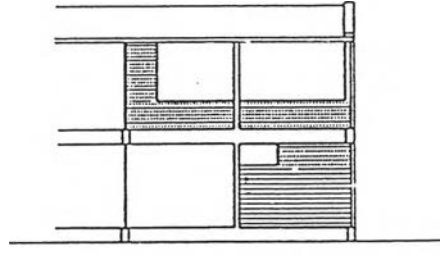
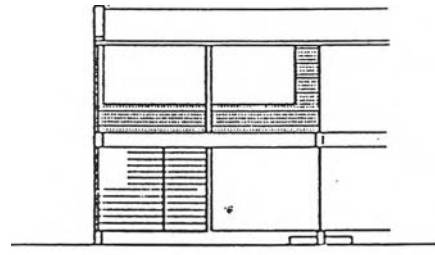
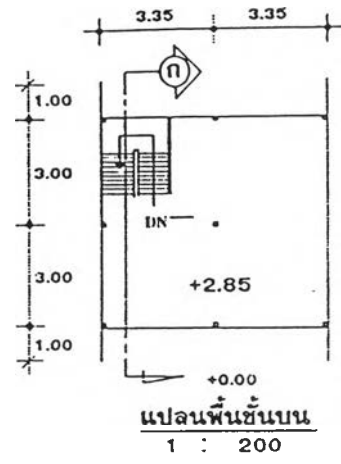
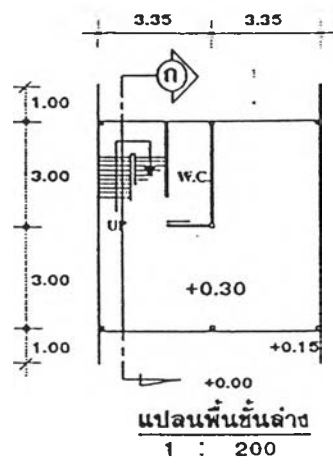

รูปที่ 16 แสดงรูปแบบที่อยู่อาศัย แบบ C

ที่มา เอกสารแนะนำโครงการเมืองใหม่บางพลี

แบบ C เป็นเรือนแฝดสองชั้น ประกอบด้วยพื้นที่เอนกประสงค์และห้องน้ำส้วม 1 ห้อง แต่ละหน่วย มีผนังด้านข้างสองด้าน ส่วนด้านหน้าและด้านหลังผู้อยู่อาศัยต้องทำการต่อเติมเอง ขนาดพื้นที่ใช้สอย 60.00 ตารางเมตร ขนาดที่ดิน 40 ตารางวา จำนวน 832 หน่วย

รูปที่ 17 แสดงรูปแบบที่อยู่อาศัย แบบ D

ที่มา เอกสารแนะนำโครงการเมืองใหม่บางพลี

แบบ D เป็นเรือนแฝดสองชั้น ประกอบด้วยพื้นที่เอนกประสงค์และห้องน้ำส้วม 1 ห้อง แต่ละหน่วยมีผนังด้านข้างสองด้าน ส่วนด้านหน้าและด้านหลังผู้อยู่อาศัยต้องทำการต่อเติมเอง ขนาดพื้นที่ที่ใช้สอย 84.42 ตารางเมตร ขนาดที่ดิน 50 ตารางวา จำนวน 768 หน่วย

แบบ E เป็นที่ดินแปลงโล่ง ขนาดที่ดิน 110 ตารางวา จำนวน 110 แปลง

นอกจากแบบบ้าน 4 แบบนี้แล้วยังมีอาคารพาณิชย์พักอาศัยอีก 2 แบบมีขนาดสองชั้น (SH2) จำนวน 133 หน่วย และขนาดสามชั้น (SH3) จำนวน 200 หน่วย เป็นอาคารลักษณะสร้างเสร็จสมบูรณ์

แบบ	ค่าก่อสร้างอาคาร (ต่อหน่วย)	ราคาต้นทุน (ต่อหน่วย)	ราคาขายเงินสด (ต่อหน่วย)	ผ่อนชำระ/เดือน (20 ปี)	ค่าดูแลชุมชน (ต่อเดือน)
A	46,816 บาท	99,900 บาท	53,500 บาท	825 บาท	200 บาท
B	62,390 บาท	120,100 บาท	94,905 บาท	1,325 บาท	220 บาท
C	80,134 บาท	210,660 บาท	207,300 บาท	2,590 บาท	250 บาท
D	117,068 บาท	228,250 บาท	305,000 บาท	3,500 บาท	260 บาท
E	-	216,790 บาท	-	-	-
SH2	218,653 บาท	333,350 บาท	460,000 บาท	3,730-5,055 บาท	300 บาท
SH3	312,755 บาท	507,650 บาท	547,000 บาท	4,455-6,470 บาท	300 บาท

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับราคาค่าก่อสร้างและราคาขายที่อยู่อาศัยในโครงการเมืองใหม่บางพลี
ที่มา เอกสารสรุปสาระสำคัญโครงการเมืองใหม่บางพลี กองผังเมืองและโครงการเมืองใหม่ การเคหะแห่งชาติ 2535

การขายและการเข้าอยู่อาศัยในโครงการ

โครงการเมืองใหม่บางพลีมีการแบ่งช่วงการขายออกเป็น 4 ช่วงคือ

ครั้งที่ 1 ในปีพ.ศ.2527 ดำเนินการขายที่อยู่อาศัยแบบ A จำนวน 1,260 หน่วย,แบบ B จำนวน 1,102 หน่วย อาคารพาณิชย์พักอาศัย SH2 จำนวน 113 หน่วย อาคารพาณิชย์พักอาศัย SH3 จำนวน 60 หน่วย รวมทั้งหมดจำนวน 2,335 หน่วย ผลการเปิดขายหมดภายในวันเดียว

ครั้งที่ 2 ในปีพ.ศ.2528 ดำเนินการขายที่อยู่อาศัยแบบ C จำนวน 232 หน่วย, อาคารพาณิชย์พักอาศัย SH3 จำนวน 140 หน่วย ผลการเปิดขายหมดภายในวันเดียว

ครั้งที่ 3 ในปีพ.ศ.2529 ดำเนินการขายบ้านแบบ D จำนวน 768 หน่วย ผลการเปิดขาย ขายได้เพียง 141 หน่วย จึงได้ทำการต่อเติมบ้านแบบ D จนสามารถเข้าอยู่อาศัยได้ทันทีและเปิดขาย

ครั้งที่ 4 ในปีพ.ศ.2531 ดำเนินการขายบ้านแบบ D ที่เหลือทั้งหมด

เมื่อโครงการในวาระแรกแล้วเสร็จในปี 2532 มีประชากรเข้าอยู่อาศัยในโครงการประมาณร้อยละ 70 ของอาคารทั้งหมดหรือประมาณ 3,650 ครอบครัว

การศึกษารูปแบบที่อยู่อาศัยแบบ A (เรือนแถวชั้นเดียว)

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกทำการศึกษาที่อยู่อาศัยแบบ A มีลักษณะเป็นเรือนแถวชั้นเดียว และมีขนาดเล็กที่สุดและมีราคาถูกที่สุด เพื่อการรองรับประชากรกลุ่มเป้าหมายคือผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเป็นเจ้าของตามความสามารถด้านการเงิน มีกระบวนการและรูปแบบดังนี้

การกำหนดแนวคิดเรื่องรูปแบบที่อยู่อาศัย

จากการสัมภาษณ์สถาปนิกผู้ทำการออกแบบอาคารต้นแบบคือ คุณสุเทพ ชัยมงคลานนท์ ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่า มาตรฐานของอาคารต้นแบบต้องเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัยว่าจะมีความสามารถในการจ่ายได้เท่าใด ค่าใช้จ่ายนี้ประกอบด้วยเงินดาวน์, ค่าผ่อนชำระประจำเดือน, ค่าดูแลชุมชนและค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อการต่อเติม หากมาตรฐานไม่สอดคล้องย่อมจะเกิดปัญหาตามมาเช่นการขายต่อ, การโอน, การเช่าช่วงให้ผู้อื่นที่มีรายได้สูงกว่า เนื่องจากเจ้าของคนแรกไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้

ขั้นตอนแรกของการกำหนดรูปแบบที่อยู่อาศัยมีแนวคิดมาจากการกำหนดขนาดและรูปร่างของที่ดิน ซึ่งขนาดและรูปร่างของที่ดินเกิดมาจากผลสะท้อนของสภาพทางเศรษฐกิจ, สังคมและกายภาพของผู้อยู่อาศัย ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปเช่นในประเทศไทย, อินโดนีเซีย ที่ดินจะมีพื้นที่ขนาดเล็กที่สุดประมาณ 60 ตารางเมตรแต่ในอินเดียจะมีพื้นที่เพียง 25-35 ตารางเมตร การกำหนดขนาดที่ดินในแต่ละโครงการจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

- ความสามารถในการจ่ายของผู้อยู่อาศัย
- การกำหนดความหนาแน่นของหน่วยที่อยู่อาศัยในโครงการ
- ความช่วยเหลือของภาครัฐในด้านต่าง ๆ
- เทคนิคในการออกแบบให้สามารถมีความยืดหยุ่นในการต่อเติม
- ขนาดและรูปร่างของที่ดินที่สามารถเอื้อต่อการต่อเติมอาคาร

การกำหนดรูปร่างของที่ดินจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ 8 ประการคือ

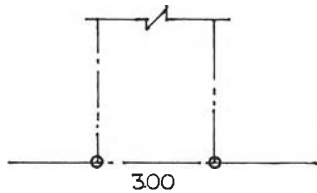
- ทิศนคติของผู้อยู่อาศัย
- ความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย
- เส้นทางสัญจรในโครงการ
- แนวการวางระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ
- การเอื้อประโยชน์ในการต่อเติมในอนาคต
- การจัดพื้นที่ใช้สอยภายใน
- ระบบโครงสร้างและระบบพิคัดของอาคาร
- การกำหนดหน้าตาของอาคาร

จากองค์ประกอบในการพิจารณารูปร่างที่ดินดังกล่าว ผู้ออกแบบสรุปว่ารูปร่างของที่ดินที่มีหน้าแคบและมีความยาวเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าจะเป็นแปลงที่ได้เปรียบแปลงที่มีรูปร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัสในหลาย ๆ ด้าน แต่มักจะได้รับความนิยมจากผู้อยู่อาศัยน้อยกว่าแปลงที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ดังนั้นที่ดินที่เป็นที่ตั้งของที่อยู่อาศัยแบบ A จึงมีรูปร่างและขนาดดังกล่าว

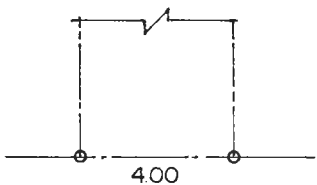
กระบวนการออกแบบ Core house

- ขั้นตอนการกำหนดขนาดหน้ากว้างของที่ดิน

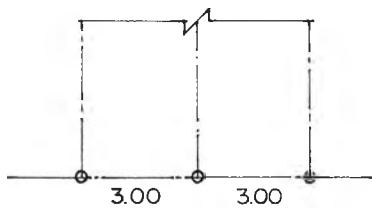
นายสุเทพ ชัยมงคลานนท์ ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง Core House Design Strategies โดยได้เสนอทางเลือกขนาดหน้ากว้างของแปลงที่ดินออกเป็นหลาย ๆ ทางเพื่อวิเคราะห์หาขนาดที่เหมาะสมที่สุดโดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมีผลโดยตรงต่อผู้อยู่อาศัยตามที่กล่าวมา ประกอบด้วย 5 ทางเลือกดังนี้

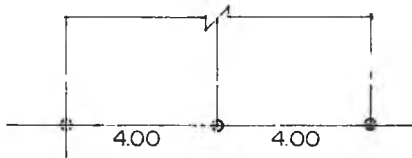
เป็นขนาดเล็กที่สุดสำหรับการใช้งาน
เป็นขนาดที่สมเหตุสมผล
เป็นขนาดที่แคบที่สุดของทางเลือก

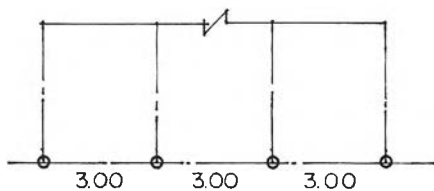
เป็นขนาดที่เหมาะสมต่อการใช้งาน
เป็นขนาดที่ประหยัดในเรื่องโครงสร้าง
เป็นขนาดที่เป็นไปได้ที่จะใช้เป็นทางเลือก

ขนาด 3.00×2 หรือ $(3.00+4.00)+(3.00+4.00) / 2$
เป็นขนาดที่ประหยัดในเรื่องโครงสร้าง
เป็นขนาดที่สมเหตุสมผล

ขนาด $4.00 \times 2 = 8$ ม.

ขนาด $3.00 \times 3 = 9$ ม.

ผู้ออกแบบได้สรุปผลว่าขนาดหน้ากว้างที่ดินที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยประเภท ก คือรูปแบบที่ 2 มีหน้ากว้าง 4.00 เมตร เป็นลักษณะของเรือนแถวทั่วไปปลูกติดกัน 20 หน่วย

- ขั้นตอนการกำหนดขนาดพื้นที่ที่ดิน (Plot size)

พื้นที่ (ตรม.)	หน้ากว้าง x ความลึก ของที่ดิน (ม.)				
80	4 x 20	6 x 13.3	8 x 10	X	X
84	4 x 21	6 x 14	8 x 10.5	X	X
100	4 x 25	6 x 16.7	8 x 12.5	9 x 11.1	X
120	4 x 30	6 x 20	8 x 15	9 x 13.3	X
140	4 x 35	6 x 23.3	8 x 17.5	9 x 15.6	X
160	4 x 40	6 x 26.7	8 x 20	9 x 17.8	X
180	4 x 45	6 x 30	8 x 22.5	9 x 20	12 x 15
200	4 x 50	6 x 33.3	8 x 25	9 x 22.2	12 x 16.6
220	4 x 55	6 x 36.7	8 x 27.5	9 x 24.4	12 x 18.3
240	4 x 60	6 x 40	8 x 30	9 x 26.7	12 x 20

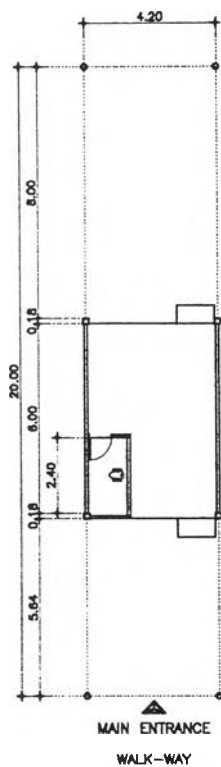
ตารางที่ 4 แสดงทางเลือกขนาดแปลงที่ดินในโครงการ

ที่มา เอกสารงานวิจัย (BIE.) เรื่อง Core House Design Strategies โดยคุณสุเทพ ชัยมงคลานนท์

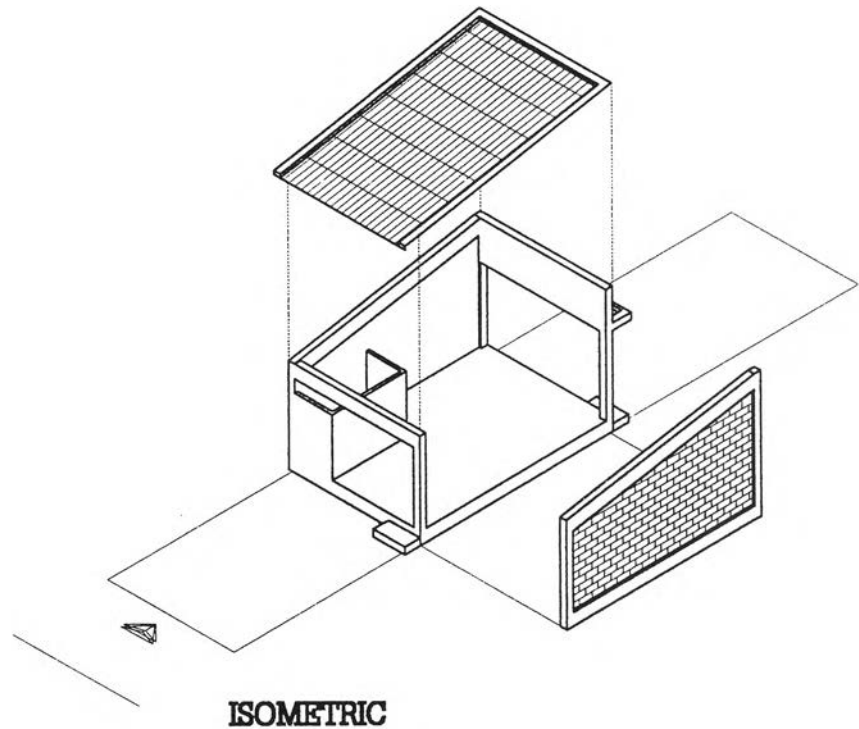
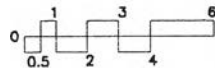
จากตารางการวิเคราะห์ดังกล่าวผู้ทำการวิจัยสรุปว่าขนาดแปลงที่ดินที่เหมาะสมสำหรับผู้มีรายได้น้อยระดับต่ำสุดประเภท ก คือมีขนาดพื้นที่ 80 - 84 ตารางเมตร มีขนาดแปลงที่ดินที่เหมาะสมคือขนาด 4.00 x 20.00 เมตรหรือขนาด 4.00 x 21.00 เมตร แต่การออกแบบผังโครงการจริงได้เลือกใช้ขนาดแปลงที่ดิน 4.20 x 20.00 เมตร ขนาดพื้นที่ 84 ตารางเมตร (21 ตารางวา) เป็นที่ตั้งของที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วนแบบ A ในโครงการ

- ขั้นตอนการออกแบบ Core house

จากการสัมภาษณ์ สถาปนิกผู้ออกแบบได้กล่าวว่าการออกแบบมีข้อจำกัดสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาคือเรื่อง ความสามารถในการจ่ายของผู้ซื้อ ดังนั้นการกำหนดพื้นที่ใช้สอยเบื้องต้นจึงมาจากราคาต้นทุนค่าก่อสร้าง Core house, ค่าที่ดินและค่าสาธารณูปโภคพื้นฐาน สรุปพื้นที่สำหรับเป็น Core house เบื้องต้นมีขนาด 4.20 x 6 เมตรคิดเป็นพื้นที่รวม 25.20 ตารางเมตร มีลักษณะเป็นพื้นที่เอนกประสงค์, มีห้องน้ำส้วมในตัว 1 ห้อง วางอยู่ในส่วนหน้าอาคาร (ดูแปลนพื้นที่ประกอบ) ซึ่งสาเหตุที่วางห้องน้ำส้วมไว้ที่ด้านหน้าเนื่องจากต้องการลดต้นทุนการเดินระบบท่อประปาและสุขาภิบาลให้สั้นที่สุด ส่วนผนังจะมีให้เฉพาะด้านข้างระหว่างหน่วยโดยไม่มีผนังปิดด้านหน้าและด้านหลังทั้งนี้เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยทำการต่อเติมเอง สาเหตุที่ไม่ทำผนังไว้ให้เนื่องจากต้องการลดต้นทุนค่าก่อสร้างและเป็นแนวคิดในการจัดทำโครงการประเภทนี้ที่ต้องการให้ผู้อยู่อาศัยได้มีส่วนร่วมในการก่อสร้าง โดยหวังว่าผลงานที่ตนเองและครอบครัวร่วมกันสร้างจะเป็นสิ่งเชื่อมความผูกพันระหว่างคนกับบ้านให้เกิดความรักและห่วงใยในการเป็นเจ้าของ

GROUND FLOOR

ISOMETRIC

รูปที่ 18 แสดงที่อยู่อาศัยแบบ A (เรือนแถวชั้นเดียว)
ที่มา การเคหะแห่งชาติ เขียนโดยผู้วิจัย

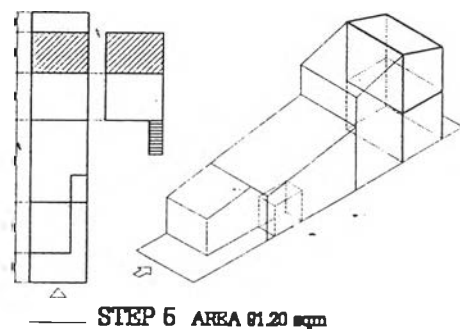
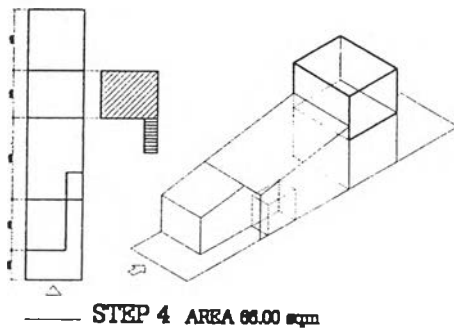
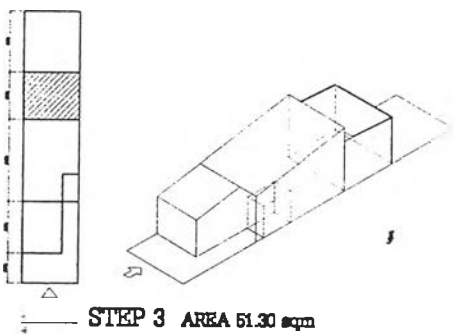
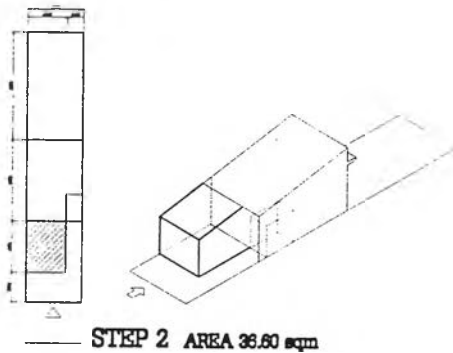
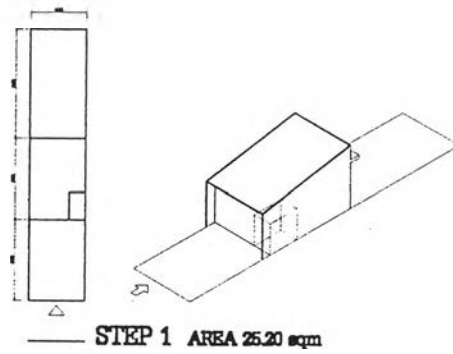
- การกำหนดโครงสร้างวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

ประเภทงาน	รายละเอียดวัสดุและอุปกรณ์
ขนาดแปลงที่ดิน	หน้ากว้าง 4.20 เมตร ลึก 20.00 เมตร เนื้อที่ 21 ตารางวา
งานฐานราก	ฐานรากคอนกรีตเสริมเหล็ก วางบนเสาเข็มคอนกรีตอัดแรง
งานโครงสร้างทั่วไป	เสา คอนกรีตเสริมเหล็กขนาดหน้าตัด 0.18 x 0.18ม. คานคอดิน คอนกรีตเสริมเหล็กขนาดหน้าตัด 0.15 x 0.35ม.
หลังคา	หลังคามุงกระเบื้องลอนคู่ (Asbestos Cement) 0.54 x 1.20 ม. จันทันเหล็ก รูปกล่อง 2" x 4" @ 1.00ม. ข้อ รับตัวจันทันเป็นคานคอนกรีตเสริมเหล็ก
งานผนังด้านข้างสองด้าน	ก่อซีเมนต์บล็อก ฉาบปิดรอยต่อเรียบ (ไม่ฉาบผิวตกแต่ง)
ระบบพื้นภายใน	พื้นคอนกรีตเสริมเหล็กชนิดวางบนดิน (Slab on Ground) ผิวหน้าขัดมันเรียบ
ประตูห้องน้ำส้วม	บานไม้อัดยางกันน้ำ ขนาด 0.60 x 1.80ม.
สุขภัณฑ์	โถส้วมชนิดนั่งยองแบบราดน้ำสีขาว, ฝักบัวอาบน้ำ, ก๊อกน้ำล้างพื้น

ตารางที่ 5 แสดงรายละเอียดโครงสร้างและวัสดุอุปกรณ์
ที่มา การเคหะแห่งชาติ

แนวคิดการต่อเติมที่อยู่อาศัยแบบ A โดยการเคาะแห่งชาติ

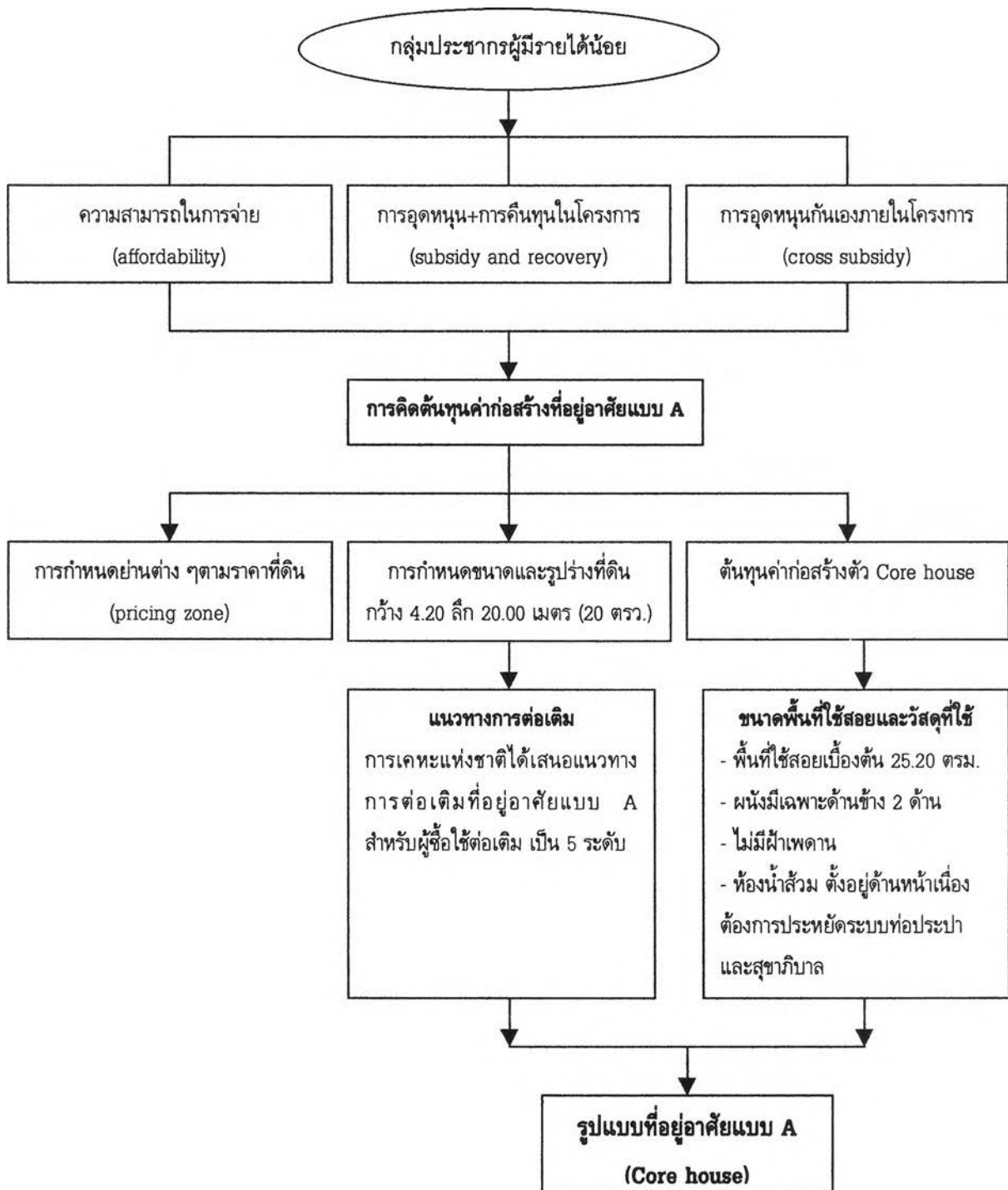
ในขณะเปิดขายโครงการ การเคาะแห่งชาติได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบการต่อเติมที่อยู่อาศัยแบบ A เป็น 5 ระดับพร้อมทั้งจัดทำแบบก่อสร้างมาตรฐาน ขอให้ผู้ที่ประสงค์จะทำการต่อเติมมีรายละเอียดดังนี้

รูปที่ 19 แสดงแนวคิดการต่อเติมที่อยู่อาศัยแบบ A โดยการเคาะแห่งชาติ
ที่มา ภาพสไลด์แนะนำโครงการ เขียนโดยผู้วิจัย

สรุปกรอบความคิดการวางผังและการออกแบบที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน แบบ A

แผนภูมิที่ 1 แสดงผลสรุปกรอบความคิดการวางผังและการออกแบบที่อยู่อาศัยแบบ A ที่มา การเคหะแห่งชาติ เขียนโดยผู้วิจัย